Влада – Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 67 (567) ◆ Субота, 10 квітня 1993 року ◆ Ціна 8 крб.

Виступ Президента України Л. М. Кравчука

на сесії Верховної Ради в обговоренні проекту бюджету на 1993 рік

Шановні народні депутати!

Я розумію, що доповіді, виголошені в цьому залі, виступ голови Комісії Верховної Ради України А. В. Печерова і ті запитання, коментарі, які були від мікрофонів, дають підставу зробити висновок, що цим проектом бюджету, який винесено сьогодні на розгляд, не задоволені.

Я думаю, що не задоволені і ті, хто його складав, і ті, хто його підписував, тому що по багатьох напрямках він не забезпечує наших потреб навіть на мінімальному рівні. Але абсолютно ясно те (і я тут підтримую А. В. Печерова), що він формувався, враховуючи реальні умови, складався в тих умовах, які визначали, що ми могли зробити і чого ми не змогли зробити.

Ясна річ, говорити сьогодні про те, що все використано, що всі можливості реалізовані, в тому числі і при вивченні реальних надходжень і видатків, було б неправильно. Резерви, як колись говорили, є, але їх потрібно ретельно вивчити і використати. Уже на стадії опрацювання в Кабінеті Міністрів, в комісіях Верховної Ради це стало зрозуміло, і саме про це йшлося сьогодні на засіданні парламенту.

У цьому зв'язку слід сказати: багато було зроблено, щоб внести деякі позитивні зміни. І вже зараз дефіцит бюджету (після внесення змін і доповнень комісії) становить 1 трильйон 183 мільярди карбованців, або 7,5 відсотка від валового національного продукту. Тобто вже маємо якесь зменшення. Але це ще далеко від того, що нам хотілося б мати. Знову ж таки наголошую: робилося все для того, аби проект бюджету був кращий, однак не всього бажаного досягнуто.

І теоретично, і реально аналіз показав, що в нас ще немає чіткої концепції щодо бюджетотворення, що ми маємо такі вади в управлінні надходженнями до бюджету, які не дають можливості забезпечити його чітке раціональне функціонування. Це — перше.

Але все ж таки не можна сказати, що сьогодні у бюджеті нема позитивних зрушень.

Що я називаю такими зрушеннями?

Це те, що після дворічної практики бюджетотворення запропонований проект бюджету є більш правдивим. Він більш децентралізований. Це правда.

(Закінчення на 2-й стор.).

Парламентська хроніка

НЕ РЕФОРМИ ВИННІ

Денне та вечірнє засідання 8 квітня

Народні депутати третій день поспіль продовжували обговорювати проекти державного бюджету України та індикативного плану. Із 100 парламентаріїв, бажаючих виступити, за трибуною побувало більш як половина.

Парламентарії у своїх виступах вказували на заниженість оцінки валового національного доходу, через що доходна частина бюджету менша від реальної. Щодо бюджету, то окремі народні депутати вважають, що він посилює централізацію розподілу національного продукту, а це, в свою чергу, веде до закладання економічних основ для відтворення адміністративно-командних методів управління. Той же народний депутат Іван Заєць, опонуючи колезі, наголосив: людям живеться дедалі гірше не тому, що запроваджуються реформи, а тому, що їх, по суті, немає.

Вказувалося у виступах і на відсутність державної програми розвитку фермерських господарств, блокування земельної реформи, зазнала критики політика дотацій безперспективних сільськогосподарських колективів, наголошувалося на необхідності запускання в дію механізму банкрутства.

Серед пропозицій, що звучали на сесії, була і така: попрацювати тиждень-два передусім над доповненнями і лише після цього проголосувати за бюджет. На що інші резонно зауважували, що краще хоч який-небудь бюджет, ніж взагалі ніякого.

Врешті-решт після заключного слова Прем'єр-міністра Леоніда Кучми та зачитання проекту постанови Головою Верховної Ради України Іваном Плющем вирішили наступного дня після постатейного обговорення прийняти запропоновані Кабінетом міністрів документи.

Василь ТУГЛУК.

ВЕЛИКОДНЄ ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Звертаюсь до вас, громадяни України і наші співвітчизники за кордоном, з нагоди Світлого Христового Воскресіння зі словами вітання та найщиріших побажаннями здоров'я, добра і щастя.

Це величне свято споконвіку символізувало собою перемогу над силами темряви і зла, торжество примирення і прощення, сердечну радість християн усього світу.

Для України, яка щойно воскресла, ці всехристиянські, вселюдські символи і прагнення мають особливе звучання, визначальне значення.

В цей нелегкий час на віковічні християнські цінності ми покладаємо особливі надії: здобуття суспільної гармонії, відновлення морального здоров'я, гоєння задавнених ран. Тому непорозуміння і зіткнення між різними Церквами, прикрі міжконфесійні конфлікти болем і гіркотою відлунюють у серці кожного громадянина України, порушують спокій у країні, шкодять її міжнародному авторитетові.

Високою метою нашої молодої держави є досягнення міжцерковного замирення, зміцнення дружніх взаємин між духовними пастирями та віруючими, створення умов для всебічного здійснення всіма Церквами своєї благородної будівничої місії.

У нас немає і не може бути «своїх» або «чужих» церков. Отож нехай цей світлодайний день наблизить нас одне до одного, з'єднає щирою молитвою за оновлення нашої Вітчизни; нехай високі слова: «Боже Великий, Єдиний! Нам Україну храни...» увійдуть віднині в душу і серце кожної людини, озвуться добром, злагодою, любов'ю стануть закликом до вільної праці в ім'я нашої незалежної держави.

Христос воскрес! — Україна воскресла!

Леонід КРАВЧУК.

12 квітня — Всесвітній день авіації і космонавтики

12 квітня 1961 року вперше землянин Юрій Гагарін облетів нашу землю на космічному кораблі «Восток-1». Відтоді ось вже більше 30 років людство впевнено штурмує небо. Віднедавна на аерокосмічній карті світу з'явилася ще одна держава — Україна космічна. Всесвітній День авіації і космонавтики — це свято і її льотчиків, інженерів, конструкторів, вчених, ракетобудівників... Отож зі святом!

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

З ОФІЦІЙНИМ візитом 12—13 квітня 1993 р. Україну відвідає його Високоповажність Глава держави, Голова парламенту Республіки Грузія Едуард Шеварднадзе.

Програмою візиту передбачаються переговори з Президентом України Леонідом Кравчуком, першим заступником Голови Верховної Ради Василем Дурдинцем, керівництвом уряду, підписання спільних українсько-грузинських документів, проведення прес-конференції.

РУМУНСЬКА ПАРЛАМЕНТСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ НА БУКОВИНІ

Делегація парламенту Румунії на чолі з головою Палати депутатів Адреаном Нестасе 8—9 квітня перебувала в Чернівецькій області.

Члени делегації побували в Чернівецькому державному університеті, оглянули діагностичний науково-лікувальний центр, мали зустріч з представниками румунських культурологічних товариств, які діють на Буковині.

На честь делегації було влаштовано урочистий прийом в обласній державній адміністрації.

У своєму короткому виступі перед журналістами А. Нестасе сказав, що цей візит буде використано для зміцнення співробітництва двох народів на міждержавному і регіональному рівнях.

Гостей у поїздці супроводжували перший заступник Голови Верховної Ради України В. Дурдинець, голова постійної парламентської Комісії у закордонних справах Д. Павличко, Тимчасовий повірений у справах Румунії в Україні Д. Маріан.

Читайте в номері

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ Л. М. КРАВЧУКА

на сесії Верховної Ради в обговоренні проекту бюджету на 1993 рік

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Друге. Бюджет щільніше грунтується на новій законодавчій і нормативній базі. Доходна його частина базується на законах з питань податкової, а видаткова — з питань соціальної політики. В ньому передбачаються певні антиінфляційні заходи, зокрема касовий порядок його виконання. Враховано необхідність фінансування в поточному році програм і заходів, спрямованих на вихід з кризового стану економіки та фінансів нашої країни, їх структурну перебудову, на припинення неконтрольованої інфляції і соціальний захист населення в рамках об'єктивних можливостей.

В проекті бюджету також передбачені зміни податкових взаємовідносин з підприємствами, виходячи з прийнятих урядом декретів про здійснення економічних реформ в Україні. При цьому ці відносини створюють рівні умови щодо розміру податків для підприємств різних форм власності.

Вважаю, що це є важливим моментом і має не тільки економічне, але й політичне значення. Адже тут не раз велись гострі дискусії про те, щоб при складанні проекту бюджету застосовувались єдині підходи до перерозподілу фінансових ресурсів між регіонами країни, забезпечувалось, виходячи з наявних можливостей, виділення коштів на розвиток нових форм господарювання та створення їм необхідних умов для розвитку.

Ось в загальних рисах те позитивне, що є в бюджеті. Але про нього багато говорилось в доповідях, тому я не буду детально зупинятись на цьому.

Однак проект бюджету передбачає ще недостатньо заходів щодо бюджетного сприяння реформам у структурній зміні економіки, підтримки приватизації і власності, підприємництва, започаткування та здійснення стратегічних економічних планів. На жаль, таких можливостей ще не знайдено.

Хочу сказати декілька слів, не звинувачуючи зараз нікого, про закони, які ми приймали по приватизації і про механізм її здійснення. Слід знайти такий шлях, який би не давав можливості розбазарювати народне добро. І тут є проблема. Треба, щоб комісія Верховної Ради разом з урядом, з Фондом державного майна все ж таки визначилися, як ми будемо здійснювати приватизацію. Але я не можу підтримати тих, хто вважає, що потрібно взагалі зупинити приватизацію. Зупинення приватизації — це є згортання реформ, і, таким чином, зупинення всіх тих програм, які ми намітили.

Ми не змогли ще добитися того, щоб у бюджеті були реальні підвалини і реальні основи для усіх видів джерел доходів. Якщо національний продукт і надалі зростатиме надто повільно, а це так і передбачено щодо збільшення доходної частини бюджету, то, ясна річ, важко говорити про те, що ця доходна частина може бути забезпечена повною мірою.

Не всі сфери діяльності задіяні таким чином, щоб принести намічений доход до бюджету, в тому числі і зовнішньоекономічна діяльність. Тут називались цифри, що в минулому році по цій сфері діяльності було виконано план надходжень всього десь на 19 відсотків. Як вдасться у цьому році? Треба, щоб вдалося. А от яким чином? Очевидно, необхідно підвищити дисципліну, зокрема й податкову.

Окремі заходи, передбачені в проектах бюджету та індикативного плану, все ж таки не можуть гарантувати припинення інфляції вже хоча б тому, що частка грошових доходів населення в національному продукті збільшується, а національний доход, темпи його зростання зменшуються. В той же час продуктивність праці не зростає. Якщо зіставити ці три критерії, то ми побачимо: немає гарантії того, що інфляційні процеси будуть зупинені. Інша справа, які темпи передбачені в бюджеті. Загалом вони могли б задовольнити нас, але одна справа — те, що передбачено, а інша — те, що буде здійснено в процесі виконання бюджету.

Тут наголошувалось, що ми не змогли закласти механізму стимулювання економічного розвитку, стимулювання виробництва, інвестицій. Звідусіль надходять дуже тривожні сигнали, зокрема від будівельників, від різноманітних структур про те, що зупиняється інвестування виробництва, а якщо цього не буде, то не буде і його зростання.

На жаль, не змогли забезпечити на такому рівні, як це потрібно, і зведеного балансу фінансових ресурсів держави, тобто балансу доходів, видатків усіх без винятку юридичних і фізичних осіб. Не змогли добитися не тому, що не вистачило досвіду або знань (хоч і це є), але умови сьогодні такі, що просто для цього у нас немає можливостей.

Не вдалося також реально розмежувати фінансову та кредитну системи країни, ув'язати, як належить, бюджет з балансом кредитних ресурсів.

Але я хочу сказати, що певні кроки тут робляться. Ми мали можливість послухати на президії Кабінету Міністрів інформацію з цих питань голови Національного банку. Мені здалося, що банк має чітку програму, і здійснення цієї програми дозволить значно поліпшити стан справ у цій надзвичайно важливій для нас сфері.

Я вже говорив і хочу ще раз наголосити, що в нас податково-виконавча дисципліна на дуже низькому рівні. Ми аналізували в минулому році стан справ по місту Києву. Так-от, на кожному другому перевіреному або на кожному третьому зареєстрованому підприємстві виявлені порушення податково-платіжної дисципліни.

Отже, якщо не будуть налагоджені і задіяні всі системи, які забезпечують дисципліну, — і виробничу, і фінансову, і податкову, і іншу, — то, звичайно, буде важко уявити, що бюджет стане реальним документом і буде виконаний. Думаю, нам належить серйозніше за це взятись усім разом: і органам представницької, і органам виконавчої влади.

Треба все-таки розробити чітку концепцію реформи фінансової системи України, яка має бути основою бюджетотворення незалежної держави. Ми тут робимо, повірте, тільки перший крок

Слід також забезпечити збалансування показників індикативного плану та бюджету шляхом розробки необхідних додаткових балансів. Щодо індикативного плану, то тут уже вносилися пропозиції. Крім того і до сесії я мав зустрічі з цього приводу з депутатами, підприємцями. Висновок напрошується один: або він має бути реальним планом, або необхідно взяти тільки основні показники і тоді через них реально подивитися на ситуацію. Щоб ми все-таки після прийняття бюджету дійшли до ясного висновку: зроблено все можливе для правдивості документів, які прийняли.

Переконаний, що після сьогоднішнього й завтрашнього обговорення на пленарному засіданні Верховної Ради ми знайдемо додаткові шляхи поліпшення бюджету, окремих його статей, положень, видаткової частини. Але цілісну систему, модель, яка потрібна для незалежної держави, що основу економіки будуватиме на інших засадах, нам ще потрібно розробити.

Необхідна розробка ефективної податкової системи — такої, яка була б основою доходної частини бюджету і включала оптимальну сукупність усіх видів податків і зборів, гнучкий механізм їх взаємодії і взаємодоповнення без повторного оподаткування, дублювання, інших ускладнень.

Вважаю, що нам належить дуже серйозно вивчити всі проблеми, пов'язані з формуванням справжнього господаря, різних форм власності.

Я підтримую ідею про створення ринку цінних паперів, випуск їх державою, місцевими органами для антиінфляційного фінансування бюджетного дефіциту.

Треба подумати про включення до складу бюджету всіх видів позабюджетних фондів. Погоджуюсь з тим, що не можуть ці фонди, які створюються державою, бути недержавні. Якщо це справді позабюджетні фонди, то їх мають створювати справжні господарі, які володіють приватними фірмами, приватним капіталом. Тоді це будуть реальні позабюджетні фонди, а не такі, що існують за рахунок бюджету.

Хотілось, щоб ми поміркували ще над одним питанням. Тут у мене є звернення. До того ж я проаналізував запити народних депутатів, пропозиції під час зустрічей, які були в процесі роботи над бюджетом. Правильно ставлять питання директори, депутати, і не тільки депутати, коли вимагають, щоб ми подумали щодо отих 50 відсотків валютної виручки. Адже структура продукції у кожного підприємства різна. У одного валютні витрати в собівартості становлять 10 відсотків, а в іншого 70.

Гадаю, справді слід поміркувати, як організувати роботу тих підприємств, що працюють на валютній сировині.

Вважаю, що також є сенс поміркувати над тим, з чого брати податки — з прибутку чи з доходу. Адже зараз може таке статись, що прибутку не буде в багатьох. Як тоді бути?

Так, податок на добавлену вартість зараз сплачується від вартості відвантаженої продукції. Тобто відвантажив продукцію — плати податок, а гроші не надійшли. Як тут бути? Значить, потрібно подумати над тим, щоб не поставити підприємство у скрутне становище.

Я це кажу тому, що є зерви не тільки у формуванні самого бюджету, а і в роботі над механізмами його реалізації.

Є труднощі з оподаткуванням, пов'язані з відсутністю належного обліку, розрахунково-платіжної системи тощо.

Словом, складнощів є багато. Та неприпустимо, коли ці складнощі створюють штучно.

Я стою на тому, що слід усе зробити, аби більше не допускати ніякої емісії. Справді, є пріоритети такі галузі, які — на шому плані. Це енергетика, село, продовольство, його переробка. Це соціальне забезпечення людей в межах можливостей. І ті галузі, які працюють сьогодні на валюту.

Справді, якщо ми металургів або хіміків поставимо в складне становище, то зовсім не будемо мати надходжень. Значить, потрібно чітко визначитись і піти на все, щоб ці галузі дістали підтримку.

Але ні за яких умов нам не можна йти на емісію грошей. Це вже буде для нас тим надміром, коли виправити ситуацію стане неможливо. Однак я вважаю, що після того, як у Росії підняли мінімальну заробітну плату і пенсії, нам потрібно це також зробити. Тут уже просто іншого рішення бути не може.

Ось деякі абсолютно конкретні зауваження, побажання, які я хотів висловити. Це не доповідь, це виступ, тому сподіваюсь на те, що і моя думка буде також врахована при доопрацюванні бюджету після його детального обговорення.

Дякую за увагу.

Парламентська хроніка

«ЧОВЕН», СХОЖЕ, ЗУПИНИВСЯ

Ранкове засідання 9 квітня

Нарешті чотириденний парламентський марафон закінчився Україна має власний бюджет. Безперечно, недосконалий, враховуючи всі об'єктивні та суб'єктивні економічні труднощі. Втім, безбюджетний стан України, який зв'язував по руках і ногах уряд, народне господарство взагалі, загрожував не тільки його крахом, а й непередбачуваними соціально-політичними наслідками. Про що відверто і сказав напередодні у парламенті Прем'єр-міністр Леонід Кучма.

Народні обранці до його слів, безперечно, прислухалися. Настрій більшості з них якнайкраще висловив Володимир Шинкарук. Закликавши ухвалити Закон «Про Державний бюджет України на 1993 рік», він слушно зазначив: «Чим більше ми з вами розгойдуватимемо цей човен, тим більші хвилі стрясатимуть наше суспільство».

І коли головуючий на засіданні Іван Плющ запропонував проголосувати за Закон, особливих заперечень з боку депутатів не було. Тим більше, що голова постійної Комісії ВР з питань планування, бюджету, фінансів і цін А. Печеров запевнив: більшість уже внесених депутатами пропозицій щодо бюджету передано до Кабінету міністрів.

Відразу за тим депутати перейшли до ухвалення Постанови, яка визначає шляхи реалізації Закону про бюджет. Дуже прискіпливо дебатувалося кожне речення цього документа. «Гроші в Україні є. Але держава їх матиме лише тоді, коли запрацює ефективна податкова система», — з цими словами народного депутата Л. Табурянського погодилися усі.

А як вони самі оцінюють прийнятий Закон про Державний бюджет?

— На мою думку, — сказав Маркіян Чучук, — ухвалені документи пропонують компромісний вихід із нинішнього стану. Адже вони передбачають механізми для коригування недоліків, які, звичайно, є в бюджеті. Всі пропозиції важко врахувати, головне — оперативно реагувати на зміни в економічному житті України.

— Зволікання з прийняттям бюджету, — вважає Олександр Воробйов, — означало б подальше ускладнення стану української економіки.

Ігор ГРУШКО,
Сергій ДАНИЛЕНКО.

Інтерв'ю в кулуарах

Юрій ЗБІТНЄВ: — Думаю, що цей бюджет буде прийнятий, але малоймовірно, що його буде виконано. Однак процедура прийняття бюджету має ще й політичне значення, бо від того, які поправки буде внесено, залежить, чи буде продовжено повноваження Кабінету міністрів у травні, коли минає їх термін. Ускладнює ситуацію із прийняттям бюджету ще й планована емісія, а вона може відразу поставити бюджет на грань невиконання. Причому наслідки цієї емісії ми побачимо уже в травні. Так само, починаючи із травня, після можливого відпущення цін на хліб, що пов'язано із підвищенням курсу долара, ми можемо зіткнутися і з хвилюванням серед населення. Але в цілому бюджет потрібний країні скоріше для того, щоб підприємства мали можливість користуватися коштами, а не для того, щоб його виконувати.

Олександр БАРАБАШ: — На фундаментальне питання — чи є цей бюджет інструментом реформування нашої економіки, чи це просто ритуальне дійство, можна відповісти, що це насправді лише ритуальне дійство. Згадаємо: навіть Президент сказав, що цей бюджет правдивіший, ніж попередній. Але як розглядати можна не правдивіший, а справді правдивий бюджет. До того ж, за темпів інфляції, скажімо в десять разів на рік, розглядати бюджет у поточних цінах — це все одно, що міряти будівлю гумовою рулеткою. Тому я й кажу, що всі наші розмови мають скоріше ритуальний характер і нагадують мені епізод із книги «Дванадцять стільців» про пуск трамваю — всі говорили про міжнародне становище і ніхто — про трамвай.

Записав
Сергій ЛАВРЕНЮК.

З НАДІЄЮ НА ПОГЛИБЛЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА

На запрошення голови Всекитайських зборів народних представників 11 квітня до Китаю відбуде делегація Верховної Ради України. Кореспондент телеграфного агентства Сіньхуа Шень Фалян попросив Голову Верховної Ради І. С. ПЛЮЩА, який очолює делегацію, відповісти на декілька запитань, що цікавлять китайську громадськість.

— Шановний Голово, днями Ви відвідаєте КНР. У Китаї з великим інтересом чекають цього візиту. В чому Ви бачите основну його мету?

— Ми з вдячністю прийняли запрошення відвідати Китай і сподіваємось, що наш візит сприятиме розвитку дружніх взаємовідносин і співробітництва між народами наших країн. Особисто мені ще не доводилося бувати в Китаї, тому й знаю про нього менше, ніж хотілося б. Але в Україні з великою повагою ставляться до китайського народу, до вашої величезної країни, що займає гідне місце у світовій політиці, світовій цивілізації.

Мені добре запам'яталися зустрічі з делегацією Всекитайських зборів народних представників, яка перебувала в Києві вісім років тому. Тоді я працював головою Київського облвиконкому і був заступником Голови Верховної Ради. То був час, коли ще по-справжньому не настало потепління у відносинах між Радянським Союзом і вашою країною. Розмови йшли дещо насторожено, стримано. Але по їх змісту можна було відчути, що вже тоді у керівництва і прогресивної громадськості Китаю виникали сумніви щодо догматичного тлумачення марксизму-ленінізму і такого ж підходу до його втілення в практику.

Наші гості говорили, що перед китайським народом стоїть дуже складна проблема — продовольча. У країні понад мільярд жителів, і чисельність населення швидко зростає. Як забезпечити його продуктами харчування? Члени делегації розповідали про перші кроки у здійсненні аграрної реформи, про перетворення, що розпочиналися в інших галузях економіки.

Минуло не так багато часу, і сьогодні ми бачимо, що становище в Китаї з продовольством значно поліпшилось. Відбулися якісні зміни не тільки в аграрній галузі, а й у цілому в економіці. Нам відомо, що в Китаї досягнуто соціально-економічної та політичної стабілізації, а продуктивні сили спрямовані в бік людини. Це бачили громадяни України, які побували останнім часом у вашій країні.

Нашій парламентській делегації, особисто мені буде цікаво дізнатися, як саме, якими шляхами вдалося китайському народові досягти таких успіхів. Ми знаємо, що він трудолюбивий, але все ж така величезна країна, така кількість населення. І незважаючи на всі складності, які переживала КНР у минулому, китайське керівництво зуміло виробити стратегію реформ і тактику їх здійснення, що дозволило забезпечувати постійне підвищення добробуту народу.

Ось і задумуєшся, співставляєш. Адже в Україні природно-економічні умови не гірші, ніж в Китаї. І народ наш теж трудолюбивий, старанний. Але у нас, на жаль, поки що знижується рівень виробництва, залишається нераціональною його структура, до того ж пробуксовують економічні реформи, затягнулися пошуки шляхів виходу з кризового стану.

Наші радикальні демократи мусолять збиту карту, мовляв, у тому, що країна опинилася у кризовій ситуації, винні насамперед колишні комуністи. Я теж належу до тих, хто тривалий час був у компартії України. Однак не можу погодитися з твердженням, що саме їх провина в тому становищі, яке склалося. Ні, винна хибна система, що існувала, при якій вони змушені були робити те, що у підсумку виявилося далеко не кращим.

Звичайно, в колишньому СРСР багато сил і коштів витрачалося на те, щоб утримувати паритет у гонці озброєнь, бо тривало протиборство двох систем. Але причини були не тільки в цьому. Адміністративно-командна система управління виробництвом і суспільством, що існувала десятки років, і все, що з цим було зв'язано, не могло конкурувати з ринковою, вільною економікою. І хоч у той час постійно повторювалось, що радянський народ найвільніший і найщасливіший, в цих словах не було правди. Бо без економічної свободи не буває свободи взагалі. А економічна свобода можлива тільки при такій системі виробництва, коли визнаються рівноправними всі форми власності. В цьому переконує і практика реформ, що здійснюються в останні роки у вашій країні. Для нас дуже важливо подивитись, як йдуть у Китаї реформи, що дозволяють ефективно розвивати економіку і підвищувати життєвий рівень людей.

— Після встановлення дипломатичних відносин між нашими країнами в січні 1992 року, після візиту вашого Президента до Китаю наші дружні відносини і взаємовигідне співробітництво розвиваються. У яких галузях, на ваш погляд, Китай і Україна можуть у подальшому зміцнювати співробітництво? Які форми співробітництва можливі між Всекитайськими зборами народних представників і Верховною Радою України?

— Минуло трохи більше року з того часу, як між Україною і Китаєм були започатковані дипломатичні відносини. За цей період, на мій погляд, зроблено помітні кроки у розвитку дружніх відносин і взаємовигідного співробітництва. Під час візиту до КНР Президента України Леоніда Кравчука було досягнуто ряд важливих угод і підписані документи, що стали для цього правовою основою. Було заявлено у спільному комюніке, що КНР і Україна як дружні держави підтверджують свої прагнення будувати відносини на основі принципів взаємної поваги суверенітету і територіальної цілісності, невтручання у внутрішні справи одна одної, рівності та взаємної вигоди. Обидві сторони мають намір докласти необхідних зусиль для подальшого розширення і поглиблення довгострокових взаємних відносин у галузі політики, економіки, культури та в інших видах діяльності.

Можна сказати, вже діють підписані в Пекіні угоди про економічне співробітництво, про взаємний захист інвестицій та інші. У перспективі у нас, гадаю, є широкі можливості для взаємовигідного співробітництва. Китай можуть зацікавити науково-технічні розробки, що є в Україні. У нас створено потужний науково-технічний потенціал з таких прогресивних напрямів, як виробництво особливо міцних сплавів, понадтвердих металів, ракетна космічна техніка та інші. Наші вчені мають дослідження світового рівня. І можна було б подумати, як спільними зусиллями використовувати їх на практиці.

Для нас являє інтерес досвід Китаю у виробництві товарів народного споживання, побутової та іншої техніки. Ми готові створювати сприятливі умови для китайських інвестицій в українську економіку на взаємовигідній основі, шукати такі форми в сфері торгівлі, які б задовольняли обидві сторони і відповідали нашим можливостям.

Що стосується міжпарламентських зв'язків, то у минулому році було створено добрий початок. У серпні в Україні побувала делегація Всекитайських зборів народних представників на чолі з заступником Голови Постійного комітету ВЗНП Сайфуддіном Айдзенцзи. Відбулися цікаві зустрічі і бесіди у Верховній Раді, її постійних комісіях. Китайські гості знайомилися з життям в Україні, демократичними процесами, що відбуваються.

Хотілося б, щоб нинішній наш візит до Китаю послужив поглибленню міжпарламентських контактів, наповненню їх реальним змістом. Ми сподіваємось ближче познайомитися з практикою, методами роботи Всекитайських зборів народних представників, домовитися про форми міжпарламентського співробітництва. Я вважаю, що воно дієвіше тоді, коли проходить цілеспрямовано на рівні постійних комісій і депутатських груп. Саме вони започатковують підготовку правових актів, що регламентують процеси, які відбуваються в країні. Що стосується України, то ми тривалий час жили в суспільстві, де правили особи, а закон був на другому плані. А тепер же будуємо демократичну державу, де мають панувати закони, а особи — проявляти своє вміння і талант на стадії їх творення і добиватися їх неухильного дотримання.

Парламент України створює законодавчу базу для поглиблення політичних реформ. Триває робота над новою Конституцією. Її проект у минулому році було винесено на всенародне обговорення. Новий варіант, з врахуванням великої кількості одержаних пропозицій, буде незабаром обговорюватися у Верховній Раді. Одночасно розробляються закони про вибори до вищого законодавчого органу та місцевих представницьких органів влади на демократичній основі. Намагаємось врахувати особливості, традиції України і досвід інших держав. У Китаї нашій делегації буде корисно ознайомитися з тим, як складаються відносини між законодавчою і виконавчою гілками влади, між Всекитайськими зборами народних представників і представницькими органами у провінціях, повітах. Наших депутатів цікавить також, який рівень централізації у вашій країні, які принципи взаємовідносин між місцевими представницькими і виконавчими органами.

— Ви вже сказали про те, що керівництвом наших країн було підписано ряд документів великого значення. Але мені доводилося чути, що деякі угоди виконуються повільніше, ніж хотілося б. Які заходи можуть бути вжиті українською стороною для поліпшення справи?

— Звичайно, ми були б раді, якби з обох сторін вдалося зробити значно більше з того, що спільно намічено. Особливо у розвитку економічних, науково-технічних та торговельних зв'язків. Але до оцінки досягнутого я поставився б стримано. Скажу відверто, що ні з боку Верховної Ради, Президента і Кабінету міністрів, ні з боку інших політичних сил нема якоїсь настороженості чи сумнівів у необхідності поглиблювати наші міждержавні відносини.

Просив би зробити певну знижку на те, що Україна в цей період тільки закладала підвалини своєї державності. У досить складних умовах доводилося працювати уряду. А парламент повинен був за короткий строк напрацювати велику кількість законів та інших документів, готуючи правову основу для політичних та економічних реформ.

Ми прагнемо сприяти тому, щоб взаємні ділові зв'язки брали початок від підприємців, виробничників і замикалися між ними. Важливо не стримувати їх ініціативи, створювати необхідну базу для взаємовигідного використання інвестицій, розвитку торгівлі. З цією метою Верховна Рада прийняла Закони про зовнішньоекономічну діяльність, про іноземні інвестиції та їх захист, про валютне регулювання та ряд інших актів.

Напевне, далеко не все роблять наші органи виконавчої влади, щоб зацікавити іноземних бізнесменів. І китайські підприємці, як і скрізь ділові люди, дещо консервативні, не хочуть ризикувати. Хоч деякі вже знайшли партнерів в Україні. Створено 15 спільних підприємств. Міністерство зовнішніх економічних зв'язків і Торгово-промислова палата України останнім часом активніше сприяють налагодженню контактів наших ділових людей з організаціями та фірмами КНР. До речі, водночас з парламентською делегацією до Китаю прибуде група українських підприємців.

— Засоби масової інформації, зокрема російські, повідомляють, що нинішня політична обстановка в Україні подібна до тієї, яка склалася в Росії. Що ви на це скажете?

— У повідомленнях, про які ви згадуєте, є доля правди. Процеси, що йдуть в Росії, знаходять відображення і в Україні. Обидві країни переживають період становлення своєї державності, ставлення до якого і тут, і там неоднозначне. Є певні сили, на думку яких причини всіх ускладнень в тому,що розвалено Радянський Союз. Я вважаю, біда не в тому, що розпався Союз у політичному плані, а в тому, що руйнуються економічний союз, економічні зв'язки між країнами СНД. Будемо відверті, політичний союз ніколи не був міцним. Він тримався на стрижні сили, на основі всього того, що пов'язано з адміністративно-командною, тоталітарною системою. І раніше чи пізніше він все одно розпався б.

Інша справа — економічний союз. За роки радянської влади рівень інтеграції між республіками склався настільки високий, що руйнування зв'язків веде до паралічу економіки. А протягом останніх півтора року економічні зв'язки між Росією і Україною серйозно порушилися. Доклали до цього руку і та, й інша сторона. Росія, вважаю, значно більше. Адже Україна не мала власних фінансово-кредитної, банківської систем, прикордонних і митних служб. Їй як молодій державі треба було починати їх створення.

Якби з боку керівництва Росії було доброзичливе ставлення до цих процесів в Україні, то вона б сприяла, чи хоча б не заважала утворенню в нас атрибутів державності. А виходило нерідко інакше. Нам докоряли в тому, що не погоджуємося на єдиний економічний, рубльовий простір, на прозорі кордони. І в той же час заблокували в московських банках розрахунки українських підприємств з російськими, першими встановили високі митні податки, а останнім часом різко підняли ціни на нафту й газ, які закуповує Україна.

Нас непокоїть те, що в певних політичних колах Росії проявляються великодержавні, проімперські настрої. Не тільки на мітингах, в засобах масової інформації, але й у парламенті, президентських структурах висловлюють територіальні претензії до України, зокрема, порушуючи питання про статус Криму, Севастополя, безпідставно претендують на деяку власність, що є на території України. Не кажучи вже про небажання справедливо розділити активи і майно колишнього СРСР, що знаходилися за його межами. Все це, звичайно, негативно позначається на економічних та інших взаємовідносинах.

Ми — за те, щоб у Росії настала політична стабільність, поліпшувалось економічне становище, бажаємо її народам добра і спокою. Врешті, тоді й Україні було б легше розв'язувати політичні і соціально-економічні питання. На мою думку, у конфронтації між парламентом і Президентом Росії, що затягнулася, навряд чи хто переможе. Якщо б з Єльциним було зв'язано все, що стосується економічних реформ, і вони вели до стабілізації виробництва, а не до зубожіння більшості народу, то Президент мав би широку підтримку і не було б проблем. І з Хасбулатовим, думаю, було б помилково пов'язувати прагнення повернутися до вчорашнього дня, до адміністративно-командної системи, як йому дехто приписує. При такому варіанті все було б просто і ясно, і, безумовно, виграв би Єльцин, а програв Хасбулатов.

Насправді ситуація в Росії неоднозначна. Я сказав би, там йдуть непрості, глибинні процеси, у яких на поверхні видніше дії крайніх правих і лівих. А центр ще вагається, по-справжньому не проявив себе. Щось подібне спостерігається і в Україні. Будемо сподіватись, що здорові демократичні сили проявлять більше активності і їх підтримає більшість народу.

— Велике спасибі за інтерв'ю. Бажаю успіху у здійсненні Вашого візиту до Китаю.

Продиктовано в номер

КРИМСЬКА УРП — ПРО ЧОРНОМОРСЬКИЙ ФЛОТ

8 квітня Кримська крайова організація Української Республіканської партії виступила з заявою «З приводу останніх подій на Чорноморському флоті», у якій, зокрема, говориться, що Міністерство оборони Росії приймає односторонні дії по перебранню ЧФ під юрисдикцію Росії, посилає кораблі без відома Президента України в район грузино-абхазького конфлікту, а також на постійну дислокацію в порти Росії.

У заяві також говориться, що існує наказ міністра оборони РФ № 16 від 23.05. 1992 року про те, що ЧФ входить до складу Збройних сил РФ, що він не скасований після прийняття Дагомиських і Ялтинських угод. Тому Кримська крайова організація УРП вважає, що треба денонсувати Ялтинську угоду від 3.08. 1992 р. і визначити статус ЧФ у складі ЗС України або визнати його флотом іноземної держави в Україні.

ПРО ДОЛЮ «ЧЕРВОНОЇ РУТИ»

Діячі української культури, серед яких А. Мокренко, І. Дзюба, Д. Павличко, Л. Танюк, П. Мовчан, І. Драч, надіслали спеціальне звернення до представника Президента України в Донецькій області Ю. Смирнова. Йдеться про дозвіл на проведення у Донецьку III Всеукраїнського фестивалю «Червона рута» 29 травня — 6 червня ц. р.

Мешканці Донецька, підкреслюється у зверненні, заслужили на те, щоб у їхньому місті відбулося велике пісенне свято — як духовна розрада у цей нелегкий час. До того ж, вхід на концерти буде вільним, дирекція фестивалю не вимагатиме з місцевого бюджету жодних витрат. Відбудеться концерт-реквієм пам'яті загиблих шахтарів, під час якого збиратимуться кошти на допомогу їхнім родинам. Місцеві партії й рухи оголосили мораторій на всі політичні акції під час фестивалю. Звернення закінчується словами: «Хочемо вірити у Вашу згоду як в акт поваги не лише до української культури, а й до мешканців Донецька...»

ПОЧИН ГРИГОРЯНА

Запорізький «Меморіал» звернувся до комерційних фірм міста з проханням профінансувати спорудження пам'ятника на честь 17 тисяч земляків, репресованих сталінським режимом. Перші 50 тисяч карбованців переказала на рахунок 001700118 в облдирекції Укрсоцбанку фірма «Vis a vis» (директор Артур Григорян). Промислові ж гіганти поки що мовчать, незважаючи на те, що на комбінатах «Запоріжсталь», алюмінієвому, в об'єднанні «Дніпроенерго» 1937-го року були розстріляні сотні робітників та службовців.

НА КУПОЛИ КУПОНІВ НЕ ШКОДУЮТЬ

Вперше після Жовтневої революції на Східній Україні беруться за зведення величного храму. 9 квітня глава Української православної церкви — Московський патріарх Володимир (Сабодан) освятив перший камінь, з якого почалося будівництво Свято-Володимирського кафедрального собору в Луганську.

Висота п'ятиглавого храму досягатиме 60 метрів, одночасно він зможе вмістити півтори тисячі парафіян. Зводиться собор на народні кошти.

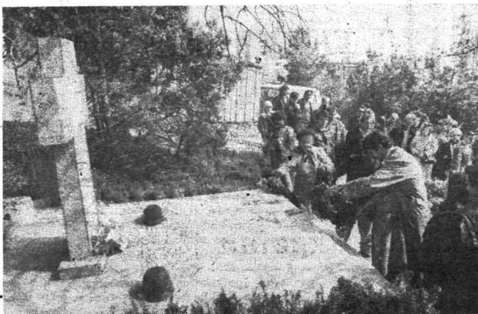
Фотофакт

Невідомим німецьким солдатам

У селищі Нікіта під Ялтою встановлено пам'ятний знак на місці поховань двох невідомих німецьких солдатів, померлих у 1945 році в таборі НКВС для військовополонених, що був на території знаменитого Нікітського ботанічного саду.

Цей знак у вигляді Мальтійського хреста встановлено Міжнародним добродійним союзом «Південь», який розшукує воїнські поховання, і ялтинською художньою фірмою «Стікс».

На відкритті пам'ятного знака були присутні представники генерального консульства Німеччини в Україні, Народного союзу Німеччини з нагляду за воїнськими похованнями в Європі, кримського німецького товариства «Відродження».

На фото: покладання квітів на могилі.

Ювілей

НАЙБІЛЬШИЙ У СТОЛИЦІ

Два десятиліття тому на місці Ленінградського району, де колосилися жита і пшениці, і, кажуть, збирали добрі врожаї, до міста було приєднано кілька мальовничих і своєрідних сіл і селищ. Район нараховував тоді 166 тисяч жителів. Тепер тут, у найпромисловішому районі столиці і найпотужнішому за науковим потенціалом, мешкає 340 тисяч киян. У школах навчається 38795 учнів, живе 60000 пенсіонерів. Як усюди, є проблеми з соціальним захистом населення, з житлом і сьогоднішніми умовами життя. Як повідомив на зустрічі з засобами масової інформації у зв'язку з двадцятиліттям представник Президента України в районі Д. Болгаров, — якби зіставити кількість жителів, наприклад, Старокиївського району, де жителів, як у нас пенсіонерів, то невідомо, кому легше, а кому важче. Хоча район західного Києва не пасе задніх. Зустрічає свій малий ювілей відповідно до нинішніх умов.

Михайло ВАСИЛЕНКО.

Київ.

Резонанс

ХТО ДИВИТИМЕТЬСЯ НА СОНЦЕ?

Здрастуйте, шановна редакціє! Хочу допомогти дитині, яку спіткала страшна хвороба. Що це таке, я знаю сам. У 1989 році після багатьох років страждань померла від раку моя мати, якій було лише 45 років. Я залишився з 70-річною бабусею, сам на сам з долею. Але на цьому мої біди не закінчилися. В 1990 р. захворів і я. В 1992 р. потрапив до лікарні вдруге, після загострення хвороби. ЛТЕК визначила мені другу групу інвалідності з висновком — «непрацездатний». З 1989 р. я писав до багатьох редакцій у Москву, Київ, Херсон з проханням надати мені матеріальну допомогу, писав і до вашої газети. Але залишався без відповіді. Нині я вже нічого не прошу. Маю 9200 купонів пенсії як круглий сирота-інвалід II групи. Мені тепер на життя вистачає. Пастор Іван Зінчик, що веде радіопередачу «Живи, надіє», надіслав мені Євангеліє. Прочитавши, я зрозумів, чому мені не допомогли. Там написано: «Просіть і буде вам дано, бо кожен, хто просить — одержує». А далі: «Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви». А я ж то хотів випросити допомогу у людей, хоч і не мав крайньої потреби в ній і без неї живу досі. Сам же я не раз обминув в газеті подібні прохання. Хоч у тих випадках, як і в теперішньому, мовилося про життя людей, які не прожили на світі ще й тих 19 років, що вже прожив я. Сьогодні я після вранішнього читання Євангелії я взяв до рук «ГУ», що принесли вчора, і випадково побачив цю замітку. Прочитав і сумно стало. Захотілося допомогти дитині. Хотів іти на пошту, та згадав, що там беруть 15 відсотків за переказ. А для мене то не зайві гроші. Тож придумав надіслати до вас. Не ображайтеся, що завдав вам клопоту. Дуже б хотілося, щоб дитину врятували. Хвороби таких малих діток, то біда не тільки батьків, то біда України. Не хотів би я, щоб у XXI столітті в Україні залишилися тільки пенсіонери та інваліди, а вся молодь відійшла до Бога раніше своїх батьків. А таке можливо, і це страшно. В нашому селі пенсіонерів та інвалідів вже більше, ніж робітників. Багато молодих вже померло, а їхні батьки ще живуть і доглядають онуків-сиріт. Сумно стає від думки, що ми будемо дивитись на сонце менше, ніж наші бабусі й дідусі.

Анатолій НАСТЮХІН.

Херсонська область,
Каланчацький район,
село Роздольне.

Такий лист надійшов до редакції у відповідь на матеріал «Хочу на сонце подивитися», де йшлося про шестирічну Оксану Фень, яка захворіла на гострий лейкоз. Лист був не єдиний, але оті три тисячі купонів, вкладені до конверта, зворушували не менше, аніж текст. Ми хотіли, щоб усе, до останнього карбованця, дійшло за призначенням, тому зв'язалися по телефону з батьками Оксанки. І дізнались... зовсім недавно дівчинки не стало на цьому світі.

Кримінальна хроніка

ЗДОРОВІ. НАВІТЬ ДУЖЕ

Відділ захисту економіки від злочинних посягань Амур-Нижньодніпровського РВВС Дніпропетровська завершив операцію «Благодійники».

...Громадська організація «Здорове покоління» взялася прилучати молодь до цінностей духовної та фізичної культури. Група з п'яти чоловік знайшла для цього й спонсорів — МП та підприємства з обмеженою відповідальністю «Будпроект», «Кругозор», «Сирена», «Легіон» та інші. Всього на рахунки «Здорового покоління» було передано 34 млн карбованців. А потім «благодійники» робили так: видавали своїм підопічним лиш 3 відсотки, а решту присвоювали. Сума присвоєного — понад 28 млн карбованців. І це — тільки за три місяці існування «Здорового покоління». Вина п'ятьох махінаторів доведена, скоро вони постануть перед судом. Співробітників міліції нагороджено.

Ольга ДАНИЛЕНКО.

Коротко

БАГАТООБІЦЯЮЧА АКРЕДИТАЦІЯ

Державна атестаційна комісія, що перевіряла діяльність Чернівецького університету імені Юрія Федьковича, одностайно вирішила: присвоїти вузові четвертий, тобто найвищий рівень акредитації. Такої честі в Україні поки що удостоїлася лише Києво-Могилянська академія.

Відтепер ЧДУ зможе з усіх спеціальностей стаціонару готувати магістрів наук. Крім того, вуз одержав право самостійно встановлювати термін навчання для студентів, відкривати аспірантуру і докторантуру, присвоювати вчені звання і ступені, створювати в своєму складі навчальні заклади по підготові та перекваліфікації спеціалістів.

З іншого боку, ці права висувають додаткові вимоги перед колективом. Університет в першу чергу мусить подбати про те, щоб виданий ним диплом відповідав зарубіжному рівню.

ЗРОБІТЬ ВЕЛИКДЕНЬ СВЯТОМ

Розпорядженням представника Президента у Закарпатській області Михайла Країла виділено 10 мільйонів карбованців на великодні подарунки інвалідам, людям похилого віку, малозабезпеченим та багатодітним сім'ям. Відділи соціального забезпечення на місцях зобов'язано придбати на ці кошти набори з основних продуктів харчування, де б рошно має бути обов'язково найвищого сорту.

А заразом Михайло Країло та голова обласної Ради народних депутатів Дмитро Дорчинець звернулися до архієреїв православної та греко-католицької конфесій єпископів Євфимія та Іоанна із закликом припинити чвари довкола розподілу культових споруд та церковного майна, аби зустріти Воскресіння Христове у мирі та злагоді.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ

Як оплачується робота в дні Різдва Христового і Трійці?

С. РАНІВСЬКИЙ.

Київ.

Згідно зі ст. 73 КЗпП України робота не провадиться в дні релігійних свят: 7 січня — Різдва Христового, одного дня (неділі) — Трійці, одного дня (неділі) — Пасхи (Великодня).

У названі дні роботи допускаються лише там, де припинення їх неможливе через виробничо-технічні умови (безперервнодіючі підприємства, установи, організації), роботи, викликані необхідністю обслуговування населення, а також невідкладні ремонтні і вантажно-розвантажувальні роботи.

За роботу в такі дні праця оплачується в подвійному розмірі або на бажання працівника надається інший день відпочинку.

Володимир СНІТКО,
юрисконсульт «Голосу України».

Арбітражним судом м. Києва порушено справу про банкрутство щодо товариства з обмеженою відповідальністю «Гладко і К°».

Адреса фірми «Гладко і К°»: 252107, Київ-107, вул. Татарська, 2-а к. 119. Р/р № 467720 в АКБ «Градобанк» № 02620421 в міському управлінні ПББ, № 164504 в міському ГСКС управління Національного банку України.

Колектив редакції «Голосу України» висловлює щире співчуття верстальниці комп'ютерного центру Г. Е. Денисенко з приводу тяжкої втрати — смерті батька

СВЄТЕЛЬСЬКОГО
Едуарда Нарцизовича

У дипломатичних колах

7 квітня Надзвичайний і Повноважний Посол України в державі Ізраїль Юрій Щербак відвідав у в'язниці Аялон неподалік Тель-Авіва Івана Дем'янюка на прохання останнього.

Іван Дем'янюк, засуджений у квітні 1988 року ізраїльським судом до смертної кари, рішуче підкреслив свою невинність, висловив сподівання, що його справу об'єктивно перегляне Верховний суд Ізраїлю. В'язень перебуває в окремій камері під цілодобовим наглядом охоронців, але йому створено непогані побутові умови.

Під час зустрічі Іван Дем'янюк заявив Послові, що він має намір звернутися до Президента України з проханням повернути українське громадянство.

Прес-служба посольства України в державі Ізраїль.

Візити

КАРПАТСЬКИЙ ЄВРОРЕГІОН ПРАЦЮЄ

На Закарпатті побували начальник 3-го територіального управління МЗС Угорщини доктор Дьордь Мішур та його заступник Ерне Кешкень.

Відбулася їх зустріч з представником Президента Михайлом Країлом, який поінформував гостей про соціально-економічні проблеми Закарпаття, шляхи їх вирішення.

Мішур поділився думками про розгортання співробітництва в рамках Карпатського єврорегіону. Йшлося також про ефективне використання інвестицій з країн Західної Європи для розвитку туризму, будівництва готелей, розв'язання питань зайнятості населення прикордонних областей двох сусідніх держав.

Зарубіжні гості повідомили про фінансові пропозиції угорського уряду щодо продовження і завершення будівництва Берегівської райлікарні та поліклініки.

Георгій МИКОЛАЄНКО.

ЗАЯВА ПРЕС-СЕКРЕТАРЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ

Прес-секретар Кабінету міністрів України Д. Табачник заявив, що американське інформаційне агентство «Асошіейтед Прес» повідомило про те, що адміністрація США відмовилась прийняти Прем'єр-міністра України Л. Кучму, робочий візит якого до цієї країни нібито планувався на квітень цього року. Причиною цього агентство називає затягування Верховною Радою України ратифікації Договору про СНО-1.

Насправді ж це повідомлення не відповідає дійсності. У Прем'єр-міністра є запрошення від конгресу США здійснити візит протягом квітня ц. р. Оскільки Прем'єр-міністр України має погоджені строки візитів до ряду країн і одночасно зайнятий низкою невідкладних внутрішніх проблем, цей візит не може відбутися в зазначені строки, про що американська сторона була проінформована.

Некоректне повідомлення в засобах масової інформації ми розцінюємо, як ще один вияв безвідповідального ставлення до внутрішніх питань України, спроб здійснення тиску на неї. Починає складатися враження, що розгортається цілеспрямована і досить відверта кампанія проти незалежної України довкола проблеми ядерної зброї, що розташована на її території. Така кампанія може бути тільки контрпродуктивною, а її наслідки зворотними до тих, що декларуються її виконавцями.

Гуманітарні акції

І ВІЧНИМ ЛИШАЄТЬСЯ ДОБРО

Чорнобильське лихо — проблема вселюдська. Тому час і не стирає ані наукового інтересу до неї, ані щирого співчуття до тих, хто постраждав від катастрофи. Світ не забуває про нас.

От і минулої середи Надзвичайний і Повноважний Посол Великобританії в Україні Саймон Хіманс передав директору Українського науково-дослідного інституту ендокринології та обміну речовин Миколі Троньку подарунок фірми «Етиком» компанії «Джонсон і Джонсон» — голки та зшивний матеріал для лікування дітей, хворих на рак щитовидної залози.

Вибір фірмою «Етиком» цього медичного закладу не випадковий. Адже саме тут лікують усіх дітей України, уражених підступною хворобою, яку спровокувала чорнобильська біда. Як повідомив професор Тронько, кількість дітей із захворюванням щитовидної залози зростає. Якщо до аварії на ЧАЕС таких випадків протягом року було 3—4, то минулого року їх налічувалося вже 35. Тому науковці інституту шукають усі можливі варіанти для співробітництва з спеціалістами інших країн, які займаються подібною проблемою. Вони сподіваються, що й серед учених Великобританії вони знайдуть партнерів для співробітництва у цій важливій галузі.

Посол Великобританії пообіцяв сприяння у цій роботі.

— Це лише перша партія голок і зшивного матеріалу, яка надійшла з Единбурга в подарунках, — сказав торговий представник фірми «Етиком» Олександр Синяк. — Щоправда, її вистачить на рік роботи хірургічного відділення клініки. До речі, подібних матеріалів в Україні не існує. Ми сподіваємося, що лікарі клініки будуть задоволені продукцією компанії «Джонсон і Джонсон» — світового лідера у виробництві медичного обладнання.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Р. S. Того ж дня до Києва прибув ще один гуманітарний вантаж з Великобританії: медикаменти та обладнання для дитячої лікарні № 14, де лікуються від лейкемії діти з усієї України.

На знімку: другий секретар посольства Великобританії Ендрю Пейдж передає ліки Олександрові Опанасюку, виконуючому обов'язки директора республіканської аптечної бази.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Експрес-інформація

СВЯТО БЕЗ КОМПРОМІСІВ

День відновлення незалежності, громадської згоди, національної єдності і пам'яті полеглих за батьківщину. Так відтепер називатиметься 9 квітня у Грузії згідно з постановою, прийнятою напередодні у парламенті республіки. Як відомо, два роки тому в цей день Верховна Рада Грузії прийняла Декларацію про відновлення незалежності республіки.

Тим часом урядова делегація Грузії на грузино-російських переговорах на чолі з прем'єром республіки Т. Сігуа повернулася до Тбілісі, де вона візьме участь у роботі парламенту. Відмова Росії вивести війська з зони грузино-абхазького конфлікту завела у глухий кут переговори між двома державами, заявив міністр оборони республіки Т. Кітовані. Він сказав, що не підпише жодної угоди, якщо російська сторона не піде на компроміс.

ОСТАННЄ СЛОВО — ЗА ООН

Майже дві тисячі мусульман із Сребрениці (місто на сході Боснії і Герцеговини) були благополучно евакуйовані вантажівками ООН до міста Тузли. Двічі протягом минулого тижня мусульманські власті Сребрениці блокували спроби евакуації. Такі кроки, на їх думку, послаблюють оборону міста.

Як стало відомо, НАТО запропонувала розпочати з 12 квітня патрулювання забороненої для польотів зони над Боснією і Герцеговиною. Рішення про це було прийнято на засіданні постійних представників країн—членів цієї організації, яке відбулося в штаб-квартирі НАТО у Брюсселі. Проте остаточне рішення з цього питання — за генеральним секретарем ООН Б. Галі.

ЧЕРГОВОГО РАКЕТНОГО ОБСТРІЛУ

з території Вірменії минулої доби зазнали населені пункти прикордонних районів Азербайджану. Є вбиті та поранені серед мирного населення республіки. За повідомленнями азербайджанського МО, у Нагірному Карабасі тривають запеклі бої. Частини національної армії Азербайджану зупинили просування вірменських підрозділів на фізулінському напрямку. Сам райцентр Фізулі вірменська сторона періодично обстрілює з установок «Град».

РЕЗОЛЮЦІЮ ПРО ДОВІРУ

правоцентристському урядові Е. Балладюра прийняли величезною більшістю голосів (457 — «за», 81 — «проти» та два, що утрималися) депутати Національних зборів Франції. Голосування відбулося після виступу нового прем'єра з політичною заявою в нижній палаті парламенту. У заяві Е. Балладюр виклав основні напрями зовнішньо- і внутрішньополітичного курсу уряду.

ЯК У СЕБЕ ВДОМА

Так звану оперативну воєнну операцію з вилучення зброї у мирного населення селища Даланова (Інгушетія) провели підрозділи російської армії. Під час обшуків солдатам вдалося вилучити лише дві гладкоствольні мисливські рушниці та один пістолет. З акціями каральних загонів порівняв дії російських солдатів Президент Інгушетії Р. Аушев. Треба зазначити, що командування російських військ не повідомило керівництву цієї республіки про операцію, що готувалася, інформує «Ірпиіда-Подія».

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

НАД ВОСЬМИМ ДИВОМ СВІТУ — ЗАХМАРЕНЕ НЕБО

Відрядження на Байконур

Байконур недавно відвідала делегація України у складі народних депутатів, вчених, конструкторів ракетно-космічної техніки. З нею на космодромі побував і оглядач «Голосу України».

ТОЙ, хто не бував на Байконурі, не бачив восьмого дива світу. Хоч починається знайомство з дивом досить прозаїчно: з летовища міста—супутника Байконуру Ленінська потрапляєш саме у це доволі брудне, обшарпане 100-тисячне містечко. Тут живуть в основному військові та їхні родини, бо й сам Байконур — це вотчина військово-космічних сил колишнього СРСР, а нині Російської Федерації. Проголошення Республікою Казахстан космодрому своїм національним надбанням — лише декларація, на яку в білокамінній поки що серйозно ніхто не реагує. Космічна «гавань» розташована від Ленінська доволі далеко: офіцери, прапорщики, інженери, конструктори їздять на роботу поїздом Ленінськ—Байконур. Цю залізницю проклали ще в 50—60-х військові будівельники, які, до речі, збудували й увесь космодром. Знайомлячись з воістину фантастичними залізобетонними спорудами Байконуру, дивуєшся, чому поряд з пам'ятниками Корольову, Янгелю, Гагаріну немає тут пам'ятника солдатові-будівельнику?

Ідея розпочати будівництво космодрому саме тут, у Кзил-Ординській напівпустелі, належить Сергію Павловичу Корольову. Бо знайти таку гігантську зону відчуження, необхідну для космодрому, в європейській густо населеній частині СРСР було неможливо. Саме через це проект будівництва Україною сьогодні власного космодрому на теренах нашої країни нереальний. Річ у тому, що ракета-носій через декілька секунд після старту скидає на землю перший ступінь. Байконурські ракети багато років поспіль віддають ці «подарунки» тюменській тайзі, в Україні ж таких велетенських безлюдних площ немає. До речі, нині «зелені» Росії дослідили, що на «цвинтарі» перших ступенів ракет-носіїв усе заражене шкідливими компонентами ракетного палива. В тих місцях краще росте трава, але тварини, що пасуться там, смертельно хворі.

Сотні кілометрів рівного, як стіл, степу — і раптом, неначе міраж, виростає ціле місто. Це ракетно-пускові комплекси. Їх на Байконурі одинадцять. Один з них — наш, український, має назву «Зеніт». Починав його створювати видатний вчений і конструктор М. Янгель.

Комплекс — це насамперед монтажно-випробний корпус та стартовий майданчик. Але тут ракета вже доживає останні перед стартом у космос дні. Народжується ж вона в Дніпропетровську, в лабораторіях конструкторського бюро «Південне» та в цехах Південного машинобудівного заводу. Ці гіганти-близнюки оборонної промисловості колишнього Союзу переживають нині нелегкі часи. Фактично багатотисячні трудові колективи «Південмашу» та КБ «Південне» фінансує сусідня держава, а їхня продукція — ракети-носії «Зеніт» та «Циклон» — використовується майже виключно в цілях оборонного відомства Російської Федерації. Ось такий парадокс. Перший заступник генерального конструктора КБ «Південне» член-кореспондент АН України Ю. Сметанін пояснив, що просто героїчними зусиллями КБ самотужки намагається утримувати зв'язки з московськими, санкт-петербурзькими, харківськими, маріупольськими організаціями та підприємствами, щоб зберегти від розвалу створену багатьма поколіннями дніпропетровських ракетобудівників могутню інтелектуально-промислову базу, щоб ракети й космічні апарати з маркою «зроблено в Дніпропетровську» запрацювали таки на благо України.

Сьогодні «Південмаш» переорієнтовується на випуск «мирної» продукції: тролейбусів, велосипедів, двигунів, товарів народного вжитку. І це правильно. Але ж хіба по-державному мислять ті, хто «ріже» фінансування дніпропетровським ракетобудівникам, вважаючи, що освоєння космосу — заняття не для України.

Відмовившись від уже досягнутого, сказав генеральний директор «Південмашу» Ю. Алексєєв, ми ризикуємо бути осудженими нашими дітьми й онуками, яким доведеться все починати з нуля. В сучасному світі свої космічні програми розробляють навіть держави третього світу.

Але стати по-справжньому космічною державою, використовуючи лише потенціал КБ «Південне» та «Південмашу» (хоч це й немало), Україна не зможе. Для цього необхідно втілити в життя фундаментальну космічну програму, проект якої вже розробило Національне космічне агентство України. Але й виділених на її реалізацію коштів (36 мільярдів карбованців) явно недостатньо. Необхідно шукати приробітку. Це можна було б легко здійснити, використовуючи дітище «Південмашу» — ракету-носій «Зеніт» — так, як це роблять зі своїми «Аріанами», наприклад, французи. Вони за солідні гроші запускають зі свого космодрому в Гвіані супутники Таїланду, Мексики, Гонконгу, Аргентини. Бажаючих скористатися ракетою-носієм «Аріан» багато, утворилася навіть черга. Але ж «Аріан» за своїми характеристиками поступається «Зеніту», яку самі французькі вчені, що разом з нами побували на Байконурі, називають ракетою XXI століття. Отже, є чудова ракета-носій, є бажаючі запускати на ній свої супутники. Чому ж південмашівці не заробляють на цьому валюту? Проблема в тому, що робити комерційні пуски на космодромі Байконур не можна через обмеження КОКОМу, який забороняє ввозити в країни з тоталітарними режимами технології, що можуть бути використані ними у воєнних цілях. Немає вже в нас тоталітарного режиму але, боячись нових конкурентів на світовому космічному ринку, американці через КОКОМ вставляють палиці в колеса.

Є ще один реальний варіант комерціалізації української космічної програми. Наполегливий інтерес до ракети «Зеніт» виявляє Австралія. На попередніх переговорах з представниками Зеленого континенту обговорювалася перспектива будівництва спільного космодрому в Австралії та запусків звідти «Зенітів». Ділитися прибутками, ясна річ, доведеться з австралійцями. Але не лише з ними. Сьогодні Україна не зможе власними силами без постачання комплектувальних з Росії виробити бодай один «Зеніт», і рвати зв'язки з відповідними російськими підприємствами — це означає поховати національну космічну програму. Це добре розуміє генеральний директор Національного космічного агентства України В. Горбулін. Спостерігаючи за стилем його роботи під час поїздки на Байконур, я згадував численні переговори делегацій Міністерства оборони з російськими колегами. Наші військовики на них вбачали в партнерах своїх заклятих ворогів, а тому й відповідно вибудовували лінію поведінки й стратегію переговорного процесу. Результативність, як правило, таких переговорів дорівнювала нулю. Зовсім інакше співпраця з колегами В. Горбулін. Це розмова друзів, однодумців, вчених, які абстрагуються від амбіцій політиків. І при цьому генеральний директор Національного космічного агентства ні на мить не забуває про інтереси України.

Отож, зустрічали на Байконурі українську делегацію як рідних. І не лише нинішні господарі космодрому — військовики російських Збройних Сил, а й вчені, конструктори, представники Верховної Ради Казахстану та аерокосмічного агентства республіки. З останніми відбулися дуже плідні переговори, на яких казахстанська сторона в особі генерального директора аерокосмічного агентства Республіки Казахстан льотчика-космонавта генерала Т. Аубакірова заявила про прагнення всебічно співпрацювати з Україною в галузі мирного освоєння космосу.

Саме мирного, бо поки що Байконур в основному працює на війну. І не лише тому, що ракети-носії, як правило, виносять на навколоземні орбіти супутники-шпигуни, а й тому, що космодром буквально нашпигований балістичними ракетами бойового призначення. Одну з них нам показали. Поволі піднімається гігантський люк, і очам відкривається велетенська шахта, де чекає на час «Ч» ядерна смерть — ракета класу «СС». Не доведи Господи, щоб вона його дочекалася.

Найбільше на Байконурі вражає комплекс «Енергія—Буран», що став відповіддю на американську програму «Спейс-Шатл». Один з конструкторів ракети-носія «Енергія» В. Філін доводив, що створення «Енергії» й «Бурану» почалося після демонстрування американцям, як вони зможуть бомбардувати міста СРСР, не боячись системи ППО. Їхній «Шатл» завис, буцімто, у космосі над Москвою, а потім зробив різкий «нирок» над більшовицькою столицею, показуючи, що в такий спосіб може скинути будь-що на голови безтурботних москвичів. Терміново зібралося Політбюро, запросили вчених, конструкторів і поставили завдання — будь-що в найкоротші строки розробити власний «Шатл». І почалося перекачування трильйонів у десятки КБ, заводів, на Байконур. 50 відсотків комплектувальних «Енергії» та «Бурану» виробляють в Україні — на заводах Києва, Харкова, Дніпропетровська.

Сметанін уже в літаку пояснив мені, що історію з «нирком» вигадали бонзи військово-промислового комплексу, щоб таким чином вибити нові трильйони. Це була байка для легковірних, так само як і легенда про те, що в СРСР ніколи не розробляли проект пілотованого польоту на Місяць. Мільярди «вбухали» в цей проект у 70-х, який так і закінчився нічим. Бо розробників космоплану весь час переслідували невдачі. Минав час, американці бігали по Місяцю, а радянський проект не зрушив з мертвої точки. Тоді й вирішили негайно розробити непілотований корабель і хоч у такий спосіб продемонструвати світові, що СРСР, як і раніше, веде перед в освоєнні космосу. Кошти ж, витрачені на розробку пілотованого «місячного корабля», пішли в пісок.

Та й хіба тільки ті мільярди! Взагалі Байконур — це цвинтар нашого благополуччя та добробуту. Тут на кожному кроці натрапляєш на понівечені металеві конструкції, ферми, труби, зруйновані невдалими стартами пускові майданчики. До речі, й на комплексі «Зеніт» ми бачили, що наробила ракета, вибухнувши на старті. Враження постапокаліптичної картини. Дивлячись на ці руїни, усвідомлюєш, як далеко зайшло людство у створенні засобів власного знищення. Про кінець світу, так би мовити, в реальних образах, і думаєш й під час старту ракет. Спалах, старт — і тремтить не лише земля, а й повітря, страхітливий гуркіт розриває тишу, не покидає відчуття, що щось страшне, смертоносне ось-ось упаде на голови.

На жаль, не раз на Байконурі на голови людей і справді падало. Найбільша трагедія сталася в 1960 році під час випробувань першої радянської міжконтинентальної балістичної ракети. Тоді загинуло більш як 100 солдатів й офіцерів, в тому числі й тодішній командуючий ракетними військами стратегічного призначення маршал Нєделін.

Стоять у степу велетенські монтажні корпуси, височіють ферми стартових майданчиків, стартують з Байконуру ракети. Важливо, щоб старти ці працювали на людину, а не на її знищення. Адже космос можна й потрібно переорієнтувати на мирні рейки. А це зв'язок, телебачення, прогнозування стихійних лих і погоди, пошук корисних копалин, складання карт, нові технології. Це, нарешті, старти у незвідані світи. Сполучені Штати Америки, які також нині усвідомлюють безперспективність військового протистояння в космосі, запрошують до участі в проекті «Політ людини на Марс» усі космічні держави, в тому числі й Україну.

Легендарний Байконур нагадує сьогодні тяжко пораненого звіра-красеня. Все ще вражають його комплекси та ракети, але дедалі більше стає він схожим на велетенське звалище. Розбігаються з колись престижного місця служби офіцери й прапорщики, залишають космодром учені-конструктори. Брак належного фінансування загрожує загибеллю космічній «гавані». Холодно в монтажних корпусах й заводських цехах — немає опалення, простоює унікальне устаткування — запізнюються з постачанням. Поки що все тримається на ентузіазмі вчених-фанатиків. Але завтра можуть не витримати й вони. Доля далекого Байконуру не може бути байдужа нам, адже туди вкладено й наші мільярди. Космічна Україна в пошуках свого шляху до зірок не повинна забувати й про трудягу Байконура, де в 1957 році почалася космічна ера людства.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

Байконур—Київ.

На знімках: ракета-носій «Зеніт»; на стартовому майданчику, звідки 12 квітня 1961 року стартував «Восток-1» з Ю. Гагаріним на борту.

Фото Станіслава АВЕРКОВА.

Суботній фейлетон

«МІНЯЮ КАБАНА НА ДВА КОРИТА»

Безперечно, найпопулярнішим жанром нашого складного сьогодення є об'ява. Бо саме у них — тих «Куплю», «Міняю» та «Пропоную», мов у дзеркалі, — усе наше життя. Який блискучий матеріал для прийдешніх істориків, котрі візьмуться досліджувати наш постсоціалістично-доринковий час!

Щоправда, на них чатуватимуть певні складнощі. Бо, погодьтеся, читати деякі наші об'яви і при цьому остаточно не з'їхати з глузду, — тут слід бути людиною психологічно загартованою.

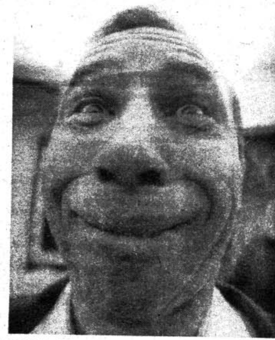
Приміром, поясніть мені, що означає ось таке оголошення: «Комерційному магазину потрібні дві жінки — одна на закупівлю, друга — на продаж?».

Або що, наприклад, означає ось така об'ява: «Продаються цуцики собаки тер'єра. Родовід за бажанням покупця». Тобто хочеш, щоб цуценя було нащадком призера останньої виставки собак, — будь ласка; щоб цуценя предком мало якутську лайку, — немає проблем; а якщо я хочу, щоб моє цуценя було з роду улюблених собак кардинала Рішельє (щоправда, він визнавав тільки кішок), теж треба звернутися до автора цього оголошення?

Чи пропонують цікавенький обмін: «Міняю свиню (кабана) на ванну або два корита». Цього чолов'ягу, мабуть, замучили дружина разом з тещею: «У нас кабанів повен двір, а ванни жодної! Дістань ванну, хоч трісни, або принаймні корито. Коли не виконаєш, чого бажаємо, тоді начувайся»... Злякався, звичайно, чоловік такої погрози (поставте себе на його місце) й побіг шукати ванну. Тільки ж знайти таку дефіцитну річ у наш час — справа нелегка. Потикався він туди-сюди, немає ніде вкрай необхідної у хатньому господарстві речі, щоб заспокоїти дружину разом з тещею, то й надряпав кілька слів. Хай тобі пощастить, чоловіче, хай знайдеться та ванна, або хоча б два корита...

А скажіть-но мені, до якого життя треба дійти, щоб написати ось таке оголошення: «Продаються черевики, що вже носилися. На одному не вистачає шнурка». Хоча, мабуть, дарма іронізувати, бо ще трохи таких ринкових стосунків, як сьогодні, і всі ми будемо продавати гудзики, до яких немає пальта.

Взагалі треба бути завжди оптимістом. Проте ні в якому разі не «купуватися» на кшталт: «Знаю засіб швидкого збагачення. Щоб довідатися, перекажіть 1000 крб.» Бо засіб цей старий, мов світ: самому розвісити подібного роду об'яви — може, «клюне» якийсь дурник. Тоді цьому легковажному громадянинові, у свою чергу, чесно повідомте, що саме розклеювання оголошень і є тим засобом швидкого збагачення. Все занадто просто й тому нецікаво. Хоча інколи зустрічаєшся з об'явами, від яких тебе охоплює збудження з голови до п'ят. Читайте уважно: «Продаю квартиру за 6 т. ВКВ». Все просто, як дві копійки разом, — людина хоче позбутися квартири, отримавши за це шість... ось тільки чого — тисяч чи, може, тонн ВКВ? Якщо тонн, то, щоб я так жив, аби міряти валюту на тонни. Якщо тисяч ВКВ, то якої саме валюти — доларів, дойчмарок чи, може, бразильських крузейро (пам'ятаєте, за які Ізауру викупили)? А що, крузейро — це теж ВКВ? Щоправда, за останніми відомостями з Національного банку України, один долар дорівнював близько 15 тисячам тих крузейро. Якщо бразильська валюта підходить, то навіть я згоден купити цю квартиру!

А ось зовсім дивна об'ява: «Оголошується конкурс на заміщення вакантної посади директора комерційного магазину. Вимоги до кандидатів: вища освіта за фахом та досвід роботи». Припустимо, що досвід є, а ось як бути з освітою? Щось я не чув про підготовку фахівців для комерційних магазинів. Для звичайних магазинів там щось є, а для комерційних — нуль. Тож залишиться комерційний без директора — доки не почнуть готувати директорів комерційних...

Втім, як кажуть японці, сміятися багато — шкідливо. Тому разом з вами посумуємо над таким оголошенням: «Загублено на центральному ринку півчобіток жіночий і черевик чоловічий. Хто знайшов, прошу повернути за винагороду». Посумуємо, бо мучить передчуття: той щасливець, котрий відшукає взуття, що бракує до пари, загилить за нього таку «винагороду», що тікатимеш у світ за очі взутим на одну ногу чоловічим черевиком, а на іншу — жіночим півчобітком.

Однак не хочеться закінчувати на невеселій ноті. Тому під кінець ще одна об'ява, а ви самі спробуйте здогадатися, що вона означає: «Загублено паспорт, хто знайшов, прохання не повертати»

Ні, тут справді збожеволієш!

Едуард МІСЦЕВИЙ.
Фото Бориса СЕРЬОДКІНА.

Міні-проза

МИНУЛИСЯ ВАШІ ЧАСИ!

— Я від Івана Івановича!

— То й що?

— Тобто як це, «то й що»?!

— А ось так!

— Вам же людською мовою кажуть, що я — від І-ва-на І-ва-но-ви-ча!

— А-яй-яй! Громадянине! У вас є совість, чи вам не соромно?

— Даруйте, я вас не зовсім розумію, може, щось сталося?

— Сталося! Минулися ваші часи! Ідіть звідси, поки я не викликала міліцію! Ви, мабуть, думали, що це корито буде вічним? Ні, газети треба читати — влада помінялася! Все, з сьогоднішнього дня Іван Іванович для нас не авторитет і взагалі ніхто — порожнє місце! З сьогоднішнього дня ми обслуговуємо за високим класом лише тих, хто прийшов від нашого дорогого Федора Петровича!

Олександр ПЕРЛЮК.
Кіровоград.

Жарт номера

Народ нас, може, зрозуміє, але що скажуть люди?

Микола ЛЕВИЦЬКИЙ.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Пуп землі

ПЮРЕ З БЕНЗИНОМ

Державницько-харчовий ескіз

Віктор Прокопович невдоволено позирнув на тарілку з картопляним пюре, на окрайку якої притулився солоний огірок.

— А м'ясо де? — нервово запитав.

— Там, звідкіля ти не привіз, — з притиском відповіла дружина Ліда. — Вже два дні, як дзвонив Борис, що можна забирати, а тобі все ніколи.

Борис, якась Лідина рідня далека, приблизно як миша й бабуїн, працював на м'ясокомбінаті і з незвичайною для нашого часу регулярністю повідомляв надійну клієнтуру: м'ясо є, можна приходити. Як він його переправляв за межі рідного підприємства, уявити було важко. Бо навколо невпинно точилася запекла боротьба: спочатку — за збереження соціалістичної, а тепер — національної власності.

— Є коли, — не знижуючи напруженості в голосі, відповів Віктор Прокопович. — Не заправлюся ніяк, бензину ніде немає. Ех, від'єдналися! Самостійності захотілося! Тепер їздити ні на чому. Не буду ж я перти м'ясо автобусом з двома пересадками! Приєднуватися треба! У них бензин є!

— А косметика? — запитала Ліда чоловіка, який почав мляво поглинати пюре. — Щось я не пригадаю, аби у них було щось таке... ну... щоб закачався!

— Непогана косметика в Польщі, — кваліфіковано відповів Віктор Прокопович. — Пам'ятаєш, я привозив. Добре пішла. Але найкраща, звичайно, у Франції. Ти бачила, по телевізору показували: французькі дами не втрачають привабливості до глибокої старості.

— Тоді давай приєднуватися до Франції, — діловито запропонувала Ліда. — Скільки того життя?! Хоч вигляд матимемо!

— Тату! — озвався синок, початкуючий підліток Петя, — а де виробляють арахіс?

— Десь у арабів, — замислено відповів Віктор Прокопович, — не пам'ятаю точно, але в них...

— Тату, тату, давайте приєднаємося до арабів! — захоплено загукав синок, який, на загальну думку, поєднав у собі кращі риси батьків: тілистість мами і прикладну кмітливість батька. — Пам'ятаєте, раніше продавали арахіс. Ви підсмажували. Дуже смачно! Щодня б їв!

— Е-е, до них не варто, синку. Там обрізають...

— Що обрізають?

— Ну, як би тобі пояснити, — сказав Віктор Прокопович, напружено думаючи, що відповісти синові.

Родина стала сперечатися, до кого варто було б приєднатися. Інтерес до арабів явно охолов, навіть у неповнолітнього Петі — кому приємно, коли тобі обрізають. Будь-що...

Втім, процес державотворення тривав недовго. Зателефонувала сусідка, Лідина подруга, з якою вона разом колись працювала в одному продмазі, й розпачливо загукала, щоб вони бігли до неї: у Вовки, її чоловіка, день народження, стіл накритий, напередодні із села приправили свіжини, треба терміново їсти...

Віктор Прокопович пробурчав: «Аби знав, не їв би цю картоплю!» Але було видно, що настрій у нього поліпшився.

Вони швидко зібралися й пішли.

Стіл, слава Богу, був багатий, і всі наїлися так, що розумовий процес в організмах майже припинився. Бо всі сили було кинуто на перетравлення харчу.

Природно, що в такому стані розв'язувати проблеми державотворення було не під силу, і родина, повернувшись додому, швиденько вклалася спати.

А нового дня — нові клопоти.

... Ось приблизно з таких причин творення держави в нашій місцевості йде досить повільно. А в республіці, передають, — «харашо»! Тільки не уточнюють, до кого приєдналися.

Павло СТОРОЖЕНКО.
Полтава.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Пародія

ДІВКА І КОРІВКА

...Проїжджав недавно
Журавлівку,
Вгледів на околиці корівку
І її підсліпуватий дім...
На роздоллі журавлиних трав —
Коси враз привиділись, з якими
Що робити — я, дивак, не знав.
Чи таке колись бувало з вами?
Не бувало? А нехай бува...

Федір ГАРІН
(з вірша «Коси»).

Милу невідому Журавлівку
Ще тоді любили журавлі.
Раптом дівка впала на долівку,
Я її невміло пожалів:
Наче два снопи — дівочі коси,
Світлі і важкі, в руках тримав.
По снопах водив бентежним носом,
Їх любить, чи молотить — не знав...
— Журавлівко! — Я щоночі кликав.
І, нарешті, стежка привела...
Роздивився я — а то корівка!
— Людоньки, рятуйте! — заволав.
Проїжджав недавно Журавлівку —
Вгледів чийсь підсліпуватий дім.
Хто живе в нім — дівка чи корівка,
Й досі я не розібрався в тім.
То для мене драма, коли дама
По роздоллі дивом пропліва.
Чи таке колись бувало з вами?
Хай таке ніколи не бува!

Володимир СЕМЕНО.
Полтава.

ОДНІ ОБУРЮЮТЬСЯ, А ІНШІ...

Чого-чого, а протестів у нас вистачає. Представники різних партій, рухів, соціальних груп виходять на вулиці і майдани з різними, інколи протилежними вимогами. Однак, як свідчать документи за підписами вельми поважних осіб, «резерви» в нас ще не вичерпані. Наприклад, може бути створена партія правосторонніх. Ні, не політична, а скоріше за інтересами. А об'єднає вона тих, хто має у власному користуванні автомобілі з правим кермом. Абсурд? Ну чому ж. Згадайте, Джонатан Свіфт описує дві ворогуючі партії, представники яких розходилися в головному — як треба розбивати яйце: з тупого чи гострого боку. Однак, якщо над гротеском Свіфта не проти посміятися й працівники Державтоінспекції, то їм стає не по собі, коли свою правоту починають доводити «правосторонники», заручившись підтримкою високих керівників та інстанцій.

Ось, наприклад, копія листа на адресу Президента України, Верховної Ради, Прем'єр-міністра за підписом голови Федерації морських профспілок України:

— ...Обставини як ви переконаєтесь, ознайомившись з листом, можуть привести до протистояння... нагнітання пристрастей і непрогнозованих наслідків...

І на закінчення наголошується:

Введення пункту 5 статті 29 Закону викличе абсолютно непотрібну додаткову соціальну напругу... і, не виняток, найсерйозніші дії протесту.

А ось постанова Одеської обласної Ради народних депутатів за підписом її голови, народного депутата України Р. Боделана, останній пункт якої гласить:

Звернутись до Верховної Ради України і до Президента України з пропозицією не вводити в дію норму Закону України «Про дорожній рух», яка забороняє експлуатацію автотранспорту з правостороннім управлінням як таку, що обмежує законні майнові права громадян України.

Впевнений, прочитавши ці рядки й зрозумівши їх суть, більшість співгромадян подумає: «Мені б їхні проблеми». Не поспішайте, бо це вам не суперечка, з якого боку розбивати яйце, а зверніться краще до фактів та оцінки їх людьми, для яких іномарки з правостороннім кермом стали вже головним болем.

Олександр Фоменко, перший заступник начальника головного управління Державтоінспекції МВС України, якого колеги називають «мозковим центром», стривожений всерйоз.

— Факти, як відомо, свідчать самі за себе, — ділиться думками Олександр Якович. — У Харкові водій «Тойоти» при переїзді перехрестя не побачив автомобіль, що рухався наперерез і зіткнувся з ним. На автотрасі Москва—Київ під час обгону зіткнувся із зустрічним «Жигулем» японський «Ніссан». При подібній ситуації сталася аварія в Херсонській області. Лише у цих трьох аваріях сім чоловік загинуло і вісім травмовано. На жаль, це не випадковість, а закономірність. Як свідчить статистика, в Одеській області, де на дорогах 5,7 відсотка автомобілів з правостороннім кермом, їх водіями скоєно більше 10 відсотків аварій. І найчастіше під час обгону та маневрування. Чому саме? Це зрозуміло не лише водіям, а кожному, хто їздив у автомобілі. Адже водієві, який знаходиться за кермом з правого боку, при обгоні необхідно «виставляти» повністю свій автомобіль, щоб побачити, чи немає зустрічного транспорту. Слід також врахувати, що фари таких автомобілів сильніше освітлюють ліву смугу дороги. У нас же правосторонній рух, і світло засліплює водіїв зустрічного транспорту. Щодо автобусів з правим кермом, то у більшості двері розташовані зліва від водія. Отже посадка і висадка пасажирів проводиться на проїжджу частину, що суперечать Правилам дорожнього руху. Ми не проти, щоб транспорт з правостороннім кермом продовжували експлуатувати, але збільшення його кількості перетворить наші дороги у підвищену вдвічі зону ризику для водіїв і пасажирів. У той же час у Києві з'явились підприємства, які переобладнують іномарки на лівосторонні.

Практично у всіх розвинутих країнах вимагають суворого дотримання саме їхніх правил дорожнього руху, конструкцій автомобілів та відповідного розміщення керма. Щодо тверджень, що в Австралії купують іномарки з правим кермом, то Олександр Фоменко вважає, що тут свідомо замовчують про лівосторонній рух у цій країні. Японці ж завоювали світовий ринок передусім тому, що випускають прекрасні, дешеві автомобілі з урахуванням особливостей руху в тій чи іншій країні. То чому б не освоювати автомобільні «цвинтарі» в Марселі чи Амстердамі? Адже ті ж самі японські автомобілі тут з лівим кермом. А деякі зарубіжні фірми, зокрема «Мазда», вже розробили спеціальну модель для українських доріг з відповідним розташуванням керма.

До речі, в Росії заборонено ввезення автомобілів, призначених для лівостороннього руху. Отже, звідти намагатимуться «сплавляти доходяг» до нас. І доки одні погрожують протестами, інші гинуть внаслідок анархії на дорогах. Хвилює Державтоінспекцію і те, що, коли Закон «Про дорожній рух» після доопрацювання буде знову обговорюватися на сесії Верховної Ради, дехто спробує виступити в ролі лобі «правосторонніх». Тоді прощайте міжнародні стандарти, безпека руху. Невже дійде до цього?

Василь ТУГЛУК.

Василь Павлович КОМІСАРЕНКО

Вітчизняна наука зазнала тяжкої втрати. 7 квітня 1993 року раптово помер видатний український вчений і громадський діяч, академік АН України та Академії медичних наук України, заслужений діяч наук України, лауреат Державної премії України, засновник Українського науково-дослідного інституту ендокринології та обміну речовин Міністерства охорони здоров'я України Василь Павлович Комісаренко.

Кабінет міністрів України постановив поховати академіка Василя Павловича Комісаренка на Байковому кладовищі, присвоїти ім'я В. П. Комісаренка Київському НДІ ендокринології та обміну речовин Міністерства охорони здоров'я.

ЛИШЕ РЕЗУЛЬТАТИ

ЧЕМПІОНАТ КРАЇНИ З ХОКЕЮ. ЧЕТВЕРТИЙ ТУР. «Норд» (Донецьк) — ОУФК (Харків)— 8:5, КПІ (Київ) — ШВСМ (Київ) — 1:1, збірна молодіжна — «Юпітер» (Харків) — 1:5.

	В	Н	П	Ш	О
ШВСМ	3	1	0	23—5	7
Юпітер	3	0	1	24—14	6
КПІ	2	1	1	23—15	5
збірна	2	0	2	18—14	4
Норд	1	0	3	18—31	2
ОУФК	0	0	4	9—36	0

За тур до завершення попереднього турніру ШВСМ здобула місце в фіналі чемпіонату.

ПОГОДА

10 квітня на більшій частині України очікуються дощі, місцями з мокрим снігом. 11 квітня в Україні істотних опадів не передбачається. Вітер північно-західний, 5—12 метрів за секунду. Сьогодні в західних та північних областях пориви 15—20 метрів за секунду. Температура вдень 3—9 градусів тепла, вночі від 2 градусів морозу до 4 градусів тепла. У степовій частині Криму на поверхні грунту місцями заморозки — 1—3 градуси.

По Києву та області часом опади у вигляді дощу та мокрого снігу, вітер північно-західний, 5—10 метрів за секунду, поривчастий. Температура 3—8 градусів тепла.

СЕРЕДА 14 квітня

І ПРОГРАМА УТ

10.10 Село і люди.
10.55 Юні таланти.
11.15 Телефільм «Соната».
11.40 Шкільний екран. 7 кл.
12.10 УТН.
12.20 Док. фільм «Африканське полювання».
16.00 УТН.
16.10 Співай мені, мамо.
16.50 Ансамбль старовинної музики «Барокко».
17.20 Колиска.
18.00 Художник і скульптор І. Вулавицький.
18.25 Реклама.
18.30 І слово вироста з любові.
19.00 УТН.
19.20 За і проти.
19.50 Телефільм «Софія Київська».
20.15 Яблуко спокуси.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Акценти.
21.50 Дзвони Чорнобиля. Гуманізм і милосердя.
22.40 І знову разом. В гостях у хіт-параду «12 мінус 2».
23.30 Мультфільми для дорослих.
0.00 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.00 Новини.
8.20 «Нова казка». Мультфільм.
8.35 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.20 Прем'єра док. телефільму «Дім вікнами на телецентр».
9.40 Заспівай мені, заспівай, Прокошина.
10.10 Веді.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Три роки». Худ. телефільм. 1 і 2 серії.
13.40 «Казка про загублений час». Мультфільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 «Царівна-жаба». Мультфільм.
15.45 Між нами, дівчатами...
16.05 Як досягти успіху.
16.20 Прем'єра мультфільму «Літаючий будинок». 7 серія (США).
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 Телеканал «Останкіно» представляє програму «Вірча грамота».
18.00 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.45 Мініатюра.
19.00 Чорта з два.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра худ. телефільму «Білі одежі». 7 серія.
22.10 Зірки на рейді. Концерт, присвячений 300-річчю ВМФ. У перерві — 23.00 Новини.
0.00 Журналістське розслідування.
0.40 Прес-експрес.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

9.05 У Ксюші.
9.35 Дозвілля. Домашній клуб.
9.50 Майдан мистецтв. Конкурс ім. С. Прокоф'єва у Петербурзі.
11.05 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 153 серія.
11.55 Пілігрим.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.25 Програма «03».
13.55 Цілком таємно.
14.55 Ази кар'єри.
15.10 Сигнал.
15.25 Там-там-новини.
15.40 Студія «Рост». Запрошення.
16.10 ТрансРосефір. «Далекий Схід».
16.55 Християнська програма.
17.30 Мультфільми.
17.45 Імена. М. Шуфутинський. Додаток до програми «Момент істини».
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» інформує.
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 154 серія.
20.15 Студія «Укртелефільм» представляє: «Вільний селянин» (два діалоги про землю і волю).
20.50 Вечірній концерт.
21.00 Студія «Нота бене».
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Зірки говорять.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Велике коло.
22.45 На сесії ВР Російської Федерації.
23.00 Музика крупним планом. «Да святиться ім'я твоє».
23.50 Баскетбольний огляд.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.00 Мультфільми.
13.15 Худ. фільм «Виграш самотнього комерсанта». Гостросюжетна стрічка.
14.45 Відеомузика.
19.00 Інформаційна програма «Рулетка».
19.10 Худ. фільм «Мій кузен Вінні». Комедія.
21.10 «Начальник Чукотки». Худ. фільм.

ЧЕТВЕР 15 квітня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 Пектораль.
11.10 Сім «Я».
11.40 Ліричні дуети.
12.00 УТН.
12.10 «Маестро із Покуття». Із циклу «Музика як слово».
12.40 Вервиця.
16.00 УТН.
16.10 Бальні танці.
16.30 Освітній канал. Фізико-математична школа.
17.30 «Синтез».
17.50 Муз. фільм «Щоб співав соловейко».
18.20 Вперше на екрані УТ. «Христос і його церква». Фільм «Таємна вечеря».
18.40 «Ой як мило в нас буває». Веснянки.
19.00 УТН.
19.20 Телерадіоканал «Право».
20.10 Реклама.
20.15 Українська національна кухня. Великоднє частування.
20.35 Вечірній концерт.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Молодіжна студія. «Гарт».
22.55 Худ. фільм «Дивне кохання».
0.15 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.00 Новини.
8.20 «Подивись, послухай...». Веселі уроки.
8.40 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.25 У світі тварин (з сурдоперекладом).
10.20 ...До шістнадцяти і старші.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 С. Михалков. «Балалайкін і К°». Фільм-вистава.
13.30 Прем'єра хронікально-док. відеофільму «Ковток свободи».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Телеканал «Останкіно» представляє: «Знайомі незнайомці».
15.45 «Він воскрес». Мультфільм.
16.15 «По Сірії». Кінопрограма.
17.00 Новини.
17.25 Клаус Штайльман. Мода для мільйонів.
18.00 ...До шістнадцяти і старші.
18.30 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
19.15 Студія «Політика» представляє.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 Прем'єра худ. фільму «Доклад» (Сірія).
23.00 Новини.
23.20 Можливе все.
23.50 Прес-експрес.
0.00 Футбол. На шляху до Уемблі.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

8.15 Студія «Нота бене».
9.10 Л. Пантелеєв. «Вірую». Телевистава.
10.15 Мультфільми.
10.30 «Чорнобильська Богоматір». Док. фільм.
10.40 Паралелі.
10.55 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 154 серія.
11.45 На стародавній землі Сірії.
12.25 Відеопоезія. Г. Державін.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.25 «Земля Санникова». Худ. фільм.
14.55 «Про що ви молитесь, сестри мої?». Док. фільм.
15.25 Там-там-новини.
15.40 Гра без програшу.
16.05 Конверсія на фоні ринку.
16.50 М-трест.
17.05 Людина справи.
17.35 Парламентський вісник.
17.50 Автограф майстра.
18.45 Київська панорама.
19.05 Студія «Укртелефільм» представляє: англійська народна казка «Містер «Майка».
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 155 серія.
20.15 «Ось і весна». Мультфільм.
20.25 Хроно. У світі авто- і мотоспорту.
21.00 Вітчизна моя.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Зірки говорять.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Кліпова алея.
22.45 На сесії ВР Російської Федерації.
23.15 Нові імена в музиці.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.05 Мультфільми.
13.20 Худ. фільм «Вілла «Орхідея». Гостросюжетний фільм.
14.50 Відеомузика.
19.30 Мультфільм.
19.40 Прем'єра програми «Тільки для чоловіків».
20.10 Худ. фільм «Їх власна ліга». Комедія.
22.15 Відеомузика.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, завідуючий відділом гуманітарних проблем; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

⊙ Рукописів не повертаємо.

⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 818583

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311067.